

Krav til leverandørers samfunnsansvar – Bygg og anlegg

Nedenfor følger krav til samfunnsansvar som Bane NOR per nå har satt til sine leverandører i kontrakter innenfor bygg og anlegg:

- Norsk totalkontrakt, NTK 2015
- NS 8405:2008 Norsk bygge- og anleggskontrakt
- NS 8406:2009 Forenklet norsk bygge- og anleggskontrakt
- NS 8407:2011 Alminnelige kontraktsbestemmelser for totalentrepriser

Dette utdraget er basert på NS 8407:2011 Alminnelige kontraktsbestemmelser for totalentrepriser.

I kontraktene kan bestemmelsene være mer utfyllende.

Innhold

UTDRAG FRA KAPITTEL C2 SPESIELLE KONTRAKTSBESTEMMELSER	4
Del 2 – Bestemmelser om samfunnsansvar	4
26 Etske normer	4
27 Habilitet	4
28 Varsling om kritikkverdige forhold	4
29 Gaver mv.	4
30 Kriminell organisasjon, korrupsjon, hvitvasking og bedrageri	4
31 Sosialt ansvar	5
32 Medlemskap i StartBANK	5
33 Krav om HMS-kort	5
34 Tilgang til og overføring av data fra totalentreprenør	6
35 Begrensing i antall ledd underentreprenører	6
36 Lønns- og arbeidsvilkår	6
37 Egenrapportering av lønns og arbeidsvilkår	7
38 Betaling til bank	7
39 Utvidet skatteattest	7
40 Rapportering i Oppdrags- og arbeidsforholdsregisteret	8
41 Krav om faglært bemanning	8
42 Krav om lærlingordning og bruk av lærlinger	9
43 Ytre miljø	10
43.1 Miljøstyring	10
43.2 Risikovurderinger	10
43.3 Miljøplan	10
43.4 Avfall	10

43.5 Støy og vibrasjoner	11
Del 3 – Særlige kontraktsbestemmelser	11
45 Videreføring av kontraktsbestemmelser	11
UTDRAG FRA KAPITTEL C3 OPPDRAGSSPESIFIKKE KONTRAKTSBESTEMMELSER	11
3.5 Brudd på bestemmelser om samfunnsansvar	11
17 Anleggsmaskiner og utstyr, samt sikkerhetsopplæring	12
17.1 Oversikt over anleggsmaskiner og utstyr, vedlikehold og periodisk kontroll	12
17.2 Dokumentasjon av utstyrsspesifikk og sertifisert sikkerhetsopplæring	12
REVISJONSOVERSIKT	13

UTDRAG FRA KAPITTEL C2 SPESIELLE KONTRAKTSBESTEMMELSER

Del 2 – Bestemmelser om samfunnsansvar

26 Ethiske normer

Handlinger i strid med lover, regler, kontraktens bestemmelser og god forretningskikk skal ikke forekomme. Byggherren aksepterer ikke forhold som er i strid med etiske normer som det er bred tilslutning om i samfunnet, herunder trakassering, diskriminering eller annen adferd som andre kan oppfatte som støtende, truende eller nedverdiggende.

27 Habilitet

Totalentreprenøren skal snarest varsle byggherren dersom mulige inhabilitetsforhold oppstår. Totalentreprenøren skal deretter, etter samråd med byggherren, iverksette tiltak som gjør at forhold som kan medføre mulig inhabilitet ikke forefinnes.

28 Varsling om kritikkverdige forhold

Totalentreprenøren skal gjøre byggherrens varslingskanal kjent blant ansatte omfattet av kontraktsarbeidet og overfor underentreprenørene. Det er utarbeidet informasjonsmateriell om varsling på en rekke språk. For mer informasjon se <http://www.banenor.no/Kundesenter/varsling-om-kritikkverdige-forhold/>

29 Gaver mv.

Totalentreprenøren skal ikke tilby, gi eller ta imot gaver, representasjon eller utgiftsdekning som kan gi, eller oppfattes til å gi, en utilbørlig fordel i forbindelse med en persons stilling, verv eller oppdrag.

30 Kriminell organisasjon, korrupsjon, hvitvasking og bedrageri

Totalentreprenøren skal etablere nødvendige tiltak for å unngå at virksomhetens finansielle transaksjoner benyttes til hvitvasking.

Byggherren kan heve kontrakten dersom totalentreprenøren etter kontraktsinngåelsen ved rettskraftig dom blir dømt for deltakelse i en kriminell organisasjon eller for korrupsjon, bedrageri eller hvitvasking av penger.

Videre foreligger hevingsrett dersom totalentreprenøren etter kontraktsinngåelsen ved rettskraftig dom

er kjent skyldig i straffbare forhold som angår den yrkesmessige vandel, eller i sitt yrke har gjort seg skyldig i alvorlige forsømmelser mot faglige eller etiske krav i vedkommende bransje.

Likeledes kan byggherren heve kontrakten dersom det kan sannsynliggjøres med alminnelig sannsynlighetsovervekt at totalentreprenøren har gjort seg skyldig i forhold som omtalt i andre og tredje ledd.

31 Sosialt ansvar

Kontraksarbeidet skal gjennomføres og leveranser til dette skal produseres i samsvar med grunnleggende krav til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og miljø, slik disse framkommer i lovgivning på produksjonsstedet(-ne) og følgende konvensjoner:

- FNs menneskerettighetserklæring
- FNs barnekonvensjon art. 32
- ILO konvensjon nr. 29, 87, 98, 100, 105, 111, 138 og 182.

Totalentreprenøren skal kunne dokumentere at arbeidet blir utført i samsvar med ovenstående. Dersom slik dokumentasjon ikke fremlegges eller det oppdages brudd på ovenstående bestemmelser, har byggherren rett til å kreve at totalentreprenøren umiddelbart retter opp forholdet, samt rett til å ilegge totalentreprenøren en dagbot, jf. bestemmelsen i kapittel C3.

Dersom totalentreprenøren ikke retter forholdet innen 30 dager etter at byggherren har krevd det eller forholdet er av en slik art at det ikke kan rettes, skal brudd på denne bestemmelsen anses som et vesentlig mislighold av kontraktsforpliktelsene og gi grunnlag for å heve kontrakten. Byggherren kan alternativt kreve omlevering av deler, materialer, bygningskomponenter eller andre deler av kontraksarbeidet som er produsert i strid med denne bestemmelse, uavhengig av kostnadene ved slik omlevering, samt kreve erstatning for tap som følge av misligholdet. Ved beregningen av tapet skal det ikke gjøres fradrag for påløpt dagbot.

Totalentreprenøren har bevisbyrden for at denne bestemmelsen er overholdt.

32 Medlemskap i StartBANK

Totalentreprenøren skal ved kontraktsinngåelse oppgi StartBANK-ID eller fremlegge kopi av registreringsbevis fra StartBANK. Totalentreprenøren skal gi StartBANK fullmakt til å innhente SKAV-info (skatte- og avgiftsinformasjon) i hele kontraktsperioden.

33 Krav om HMS-kort

Alt personell som utfører arbeid på bygg- og anleggsplassen skal ha HMS-kort og bære det lett synlig. Kravet om å bære HMS-kort gjelder også de som utfører støttefunksjoner som renhold, kantinedrift osv. når de er fast etablert innenfor bygg- og anleggsplassen. Personer som transporterer varer til bygg- og anleggsplassen, skal utstyres med HMS-kort dersom arbeidet skjer regelmessig.

Personell som ikke har HMS-kort, skal bortvises fra byggeplassen.

34 Tilgang til og overføring av data fra totalentreprenør

Totalentreprenøren skal etablere et system for adgangskontroll.

Totalentreprenøren skal gi byggherren tilgang til den registrerte informasjonen som foreligger i totalentreprenørens system for registrering for adgangskontroll. Totalentreprenøren skal kontinuerlig overføre opplysninger til byggherrens system. Opplysninger som minimum skal overføres er unik identifisering av hver person som får adgang til byggeplass, inkludert tid for inn- og utregistrering, og øvrig informasjon på HMS-kortet.

På bygge- og anleggsprosjekter hvor byggherren har eget system for registrering, skal totalentreprenøren sørge for at de personer som utfører arbeid på bygge- og anleggsplassen registrerer seg i byggherrens system for registrering. Registrering skal gjøres enten på fastmontert registreringsløsning eller, dersom byggherren krever det, ved bruk av en applikasjon som skal installeres på totalentreprenørens eller de enkelte arbeideres smarttelefoner/nettbrett. Personer med funksjon hovedsikkerhetsvakt, lokal sikkerhetsvakt og/eller fører skal benytte byggherrens mobilapp som registreringsystem.

Byggherren kan kreve at forhåndsregistreringen av personer som skal utføre arbeid på bygge- eller anleggsplassen, skal skje direkte inn i kjernesystemet for oppfølging av totalentreprenører. Krav om direkte forhåndsregistrering gir ikke totalentreprenøren krav på ytterligere vederlag eller annen kompensasjon.

Manglende registrering av de personer som oppholder seg på bygg- og anleggsplassen, bøtelegges etter sanksjonsbestemmelsen i C3. Totalentreprenøren skal så langt som mulig etterregistrere de som har vært på byggeplassen uten å ha registrert seg.

35 Begrensing i antall ledd underentreprenører

Totalentreprenøren kan ikke ha flere enn to ledd underentreprenører som utfører bygg- og anleggsarbeid, i kjeden under seg.

Totalentreprenørens bruk av enkeltpersonforetak skal begrunnes skriftlig

Ved brudd på denne bestemmelsen har byggherren en tilbakeholdsrett som fastsatt i kapittel C3. Rettes ikke forholdet innen rimelig tid anses dette som et vesentlig mislighold av kontraktsforpliktelsene.

36 Lønns- og arbeidsvilkår

På områder dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale skal totalentreprenøren ha lønns- og

arbeidsvilkår i samsvar med gjeldende forskrifter. På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal totalentreprenøren ha lønns- og arbeidsvilkår i henhold til gjeldende landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje.

Med lønns- og arbeidsvilkår menes i denne sammenheng bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

Totalentreprenøren skal sørge for at ansatte i egen og eventuelle kontraktsmedhjelperes organisasjon, som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten, har lønns- og arbeidsvilkår i samsvar med denne bestemmelse. Bestemmelsen gjelder for arbeider som utføres i Norge.

Byggherren eller den han utpeker har adgang til å føre tilsyn og kontroll med totalentreprenøren og skal gis adgang til innsyn i nødvendige dokumenter for å påse at kontraktens krav til lønns- og arbeidsvilkår er oppfylt. Herunder plikter totalentreprenøren på forespørsel å gi byggherren kopi av ansettelseskontrakter til de arbeidstakerne som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten, deres lønns slipper og timelister, arbeidsgiverens bankutskrift, samt dokumentasjon på ordnede boforhold for dem. Dokumentasjonen skal være på personnivå. I tillegg kan byggherren kreve å få adgang til lokaler som benyttes til innkvartering av ansatte.

Totalentreprenøren skal gjennomføre nødvendige kontroller mot kontraktsmedhjelpere. Totalentreprenøren skal dokumentere resultatet av kontrollene, og oversende dokumentasjonen til byggherren. På byggherrens forlangende skal totalentreprenøren gjennomføre nærmere spesifiserte kontroller mot kontraktsmedhjelpere.

Totalentreprenøren har bevisbyrden for at denne bestemmelsen er overholdt. Ved brudd på denne bestemmelsen har byggherren en tilbakeholdsrett som fastsatt i kapittel C3. Grove eller gjentatte brudd på denne bestemmelsen anses som et vesentlig mislighold av kontraktsforpliktelsene.

37 Egenrapportering av lønns og arbeidsvilkår

Totalentreprenøren skal levere utfylt skjema for egenrapportering av lønns- og arbeidsvilkår, se vedlegg i kapittel C4, innen 4 uker etter kontraktsinngåelse. Nevnte skjema skal også leveres for samtlige underentreprenører. Likeledes skal skjemaet fortløpende leveres av nye underentreprenører som involveres underveis i kontraktgjennomføringen.

38 Betaling til bank

Lønn og annen godtgjørelse til totalentreprenørens ansatte og ansatte hos underentreprenører i to ledd skal utbetales til konto i bank.

39 Utvidet skatteattest

Totalentreprenøren har signert fullmakt som gir byggherren rett til, et ubegrenset antall ganger, å

innhente opplysninger om totalentreprenørens og underentreprenørers skatte- og avgiftsmessige forhold, slik det er angitt i fullmakten. Fullmakten er generell for hele Bane NOR. Totalentreprenøren skal sørge for at gyldig fullmakt foreligger frem til 6 måneder etter overtakelse av kontraktsgjenstanden.

Totalentreprenøren skal sørge for at underentreprenørene undertegner tilsvarende fullmakter, og skal oversende signerte fullmakter ved underrettelse til byggherren etter kapittel C1 Punkt 10.1. Dersom attesten fra underentreprenører ikke fremlegges eller viser restanser som ikke er ubetydelige, utgjør det saklig grunn til å nekte å godta totalentreprenørens valg av kontraktsmedhjelper iht. kapittel C1 Punkt 10.2. Byggherren kan ved skriftlig varsel gi totalentreprenøren en rimelig frist til å rette forholdet.

Trekkes fullmakten tilbake anses dette som et vesentlig mislighold av kontraktsforpliktelsene.

40 Rapportering i Oppdrags- og arbeidsforholdsregisteret

Totalentreprenøren skal rapportere til Skatteetaten ved Oppdrags- og arbeidsforholdsregisteret (OAR) i henhold til bestemmelsene i skatteforvaltningsloven og tilhørende forskrifter. Rapporteringsplikten omfatter alle kontrakter gitt til kontraktsmedhjelpere i hele leverandørkjeden som er hjemmehørende i utlandet eller til en person bosatt i utlandet.

Totalentreprenøren skal gi opplysninger til OAR om seg og sine kontraktsmedhjelpere snarest etter at kontrakt er inngått og senest 14 dager etter at arbeidet er påbegynt.

Totalentreprenøren skal også gi opplysninger om alle arbeidstakere som gjennom oppdrag benyttes for å utføre arbeid i Norge. Opplysninger om arbeidstaker skal gis innen 14 dager etter arbeidstakers første arbeidsdag på oppdraget. Opplysninger om siste arbeidsdag skal gis senest 14 dager etter siste arbeidsdag.

Dersom det skjer endringer etter at opplysningene er gitt, skal det gis korrigerende opplysninger senest 14 dager etter at endringen fant sted.

Eventuelle bøter eller andre krav mot byggherren som følge av at totalentreprenøren ikke har overholdt sine forpliktelser under dette punkt er totalentreprenørens ansvar og skal betales av ham.

41 Krav om faglært bemanning

Ved utførelsen av kontraktsarbeidet skal minimum 40 % av arbeidede timer innenfor bygg- og anleggsgagnene (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk samt anleggsgartnerfaget) samlet utføres av personer med fagbrev, svennebrev eller dokumentert fagopplæring i henhold til nasjonal fagopplæringslovgivning eller likeverdig utenlandsk fagutdanning. Det skal være fagarbeidere i alle ovennevnte fag. Kravet kan også oppfylles ved at arbeidede timer er utført av personer som er under systematisk opplæring og er oppmeldt etter kravene i Praksiskandidatordningen, jf. opplæringslova § 3-5, eller etter tilsvarende ordning i annet EU/EØS-land. I enkeltpersonforetak uten ansatte gjelder ovenstående krav for eier.

Kravet til faglært bemanning i dette punkt kan oppfylles av totalentreprenøren og en eller flere av hans kontraktsmedhjelpere.

Totalentreprenøren skal etter kontraktsinngåelsen dokumentere hvordan kravet vil bli oppfylt. Totalentreprenøren skal i månedsrapporten vise oppfylleelsesgraden, og etter byggherrens ønske oversende bemanningsplaner som viser oppfyllelsen.

Ved brudd på denne bestemmelsen har byggherren en tilbakeholdsrett som fastsatt i kapittel C3. Rettes ikke forholdet innen rimelig tid anses dette som et vesentlig mislighold av kontraktsforpliktelsene.

42 Krav om lærlingordning og bruk av lærlinger

Totalentreprenøren skal være tilknyttet en lærlingordning og benytte lærlinger ved utførelsen av kontraktsarbeidet.

Ved utførelsen av kontraktsarbeidet skal minimum 7 % av arbeidede timer innenfor bygg- og anleggsgagnene (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk, elektrofag, samt anleggsgartnerfaget) samlet utføres av lærlinger, jf. opplæringslova § 4-1. Kravet kan oppfylles av totalentreprenøren og en eller flere av hans underentreprenører.

Kravet kan delvis oppfylles ved at arbeidede timer er utført av personer som er under systematisk opplæring og er oppmeldt etter kravene i Praksiskandidatordningen, jf. opplæringslova § 3-5.

Utenlandske totalentreprenører kan oppfylle kravet ved å benytte lærling fra en lærlingordning i opprinnelseslandet. Dersom opprinnelseslandet ikke har en lærlingordning, kan kravet oppfylles ved å benytte praksiselev fra en opplæringsordning i opprinnelseslandet.

En totalentreprenør som er tilknyttet en lærlingordning og som kan dokumentere reelle forsøk på å inngå lærekontrakt uten å lykkes, skal av byggherre anses for å ha oppfylt kravet om bruk av lærling. En totalentreprenør som er tilknyttet en lærlingordning og har inngått lærekontrakt, men som på grunn av forhold som skyldes lærlingen ikke kan benytte vedkommende under leveransen, skal av byggherre anses for å ha oppfylt vilkåret om bruk av lærling dersom totalentreprenøren kan dokumentere reelle forsøk på å inngå ny lærekontrakt uten å lykkes. Der gjenstående kontraktsperiode er mer enn tre måneder, anses kravet kun oppfylt dersom totalentreprenøren med jevne mellomrom gjør reelle forsøk på å inngå ny lærekontrakt.

Totalentreprenøren skal ved oppstart, og på forespørsel under gjennomføringen av kontraktsarbeidet, dokumentere at kravene vil bli oppfylt. Ved overtakelsen skal totalentreprenøren fremlegge en oversikt over antall lærlingetimer. Timelister skal fremlegges på forespørsel.

Ved brudd på denne bestemmelsen vil byggherren ilegge sanksjoner som fastsatt i kapittel C3. Rettes ikke forholdet innen rimelig tid anses dette som et vesentlig mislighold av kontraktsforpliktelsene.

43 Ytre miljø

43.1 Miljøstyring

Totalentreprenøren inklusive eventuelle kontraktsmedhjelpere skal utføre kontraktsarbeidet i tråd med krav til systematisk internkontroll og i henhold til anerkjente prinsipper for miljøstyring.

43.2 Risikovurderinger

Totalentreprenøren skal før oppstart av kontraktsarbeidene gjennomføre en risikovurdering med hensyn til miljø for egne arbeidere.

Risikovurderinger skal utføres i henhold til NS5814 og NS5815 eller tilsvarende. Totalentreprenøren skal holde en løpende oversikt over status på alle identifiserte risikoer for sine arbeidere.

43.3 Miljøplan

Totalentreprenøren skal utarbeide en miljøplan for ytre miljø og sende denne til byggherren innen 4 uker etter kontraktsinngåelse. Miljøplanen kan inngå som en del av totalentreprenørens HMS-plan. Planen skal:

- Beskrive hvordan miljøarbeidet for kontrakten skal organiseres og gjennomføres
- Beskrive hvordan tiltak som fremkommer av byggherrens miljøoppfølgingsplan skal utføres
- Beskrive hvordan ev. krav i utslippstillatelser ivaretas og følges opp
- Beskrive hvordan totalentreprenøren vil gjennomføre kontraktsarbeidet slik at alle relevante lover, forskrifter, reguleringsplaner og tiltaksplaner samt alle miljøkrav i kontrakten blir ivarettatt (herunder beskrive system som sikrer etterlevelse av krav, system for dokumentasjon av miljøoppfølgingskrav, system for kontroll og oppfølging av miljøarbeid, system for rapportering for å dekke myndighets- og kontraktskrav, og rutiner for å håndtere uønskede hendelser).
- Beskrive et system som sikrer at alle på anlegget er kjent med innholdet i miljøplanen
- Beskrive hvilke tiltak som må gjennomføres for å ivareta byggherrens identifiserte miljørisiko.
- Beskrive tiltak for å redusere miljøpåvirkninger
- Henvise til alle andre relevante planer for ytre miljø som er nødvendige for å gjennomføre arbeidene, f.eks. avfallsplaner, tiltaksplaner for forurensede masser, planer for støyskjerming, planer for vannrenseanlegg m.m.

43.4 Avfall

Totalentreprenøren skal utarbeide en miljøsaneringsbeskrivelse, avfallsplan og sluttrapport for faktisk disponering av avfall i alle totalentrepriser omfattet av forskrift om tekniske krav til byggverk (byggteknisk forskrift (TEK)), samt i de tilfeller byggherren setter krav til dette, se byggherrens mal i kapittel C4. Avfallsplan og sluttrapport skal oversendes byggherren. Henvvisning til deklarasjonsskjema for farlig avfall, samt veiesedlene fra de respektive mottak skal vedlegges sluttrapporten. For tiltak omfattet av TEK, og ellers i de tilfeller det er relevant, skal sluttrapporten sendes inn til kommunen i forbindelse med søknad om ferdigattest.

Utover obligatorisk avfallsplan og sluttrapport kan byggherren spesifisere rapporteringsfrekvensen i

henhold til mal i kapittel C4. Minimum 80 % av avfallet skal sorteres i ulike fraksjoner. Masser som asfalt, forurenset finstoff fra ballastrensing, forurenset jord, samt overflødig, ikke-forurensede, naturlige masser, regnes som avfall, men skal holdes utenfor sorteringsgraden. Alt avfall skal leveres til lovlig avfallsanlegg.

Bane NOR er avfallsprodusent og står som eier av alt avfall som oppstår som følge av tiltaket. Farlig avfall skal deklarerer elektronisk på totalentreprenørens organisasjonsnummer/bedriftsnummer og merkes med «Bane NOR [prosjektets navn/kontraktsnummer]» såfremt ikke andre løsninger er tilgjengelige for å sikre sporbarhet.

Leverte avfall dokumenteres i månedsrapport, se byggherrens mal i kapittel C4.

43.5 Støy og vibrasjoner

Totalentreprenøren skal følge retningslinjer fra Klima- og Miljødepartementet T-1442 kap. 4 som setter støygrenser og regler for varsling ved støyende arbeider.

Totalentreprenøren skal følge NS 8141 ved utførelse av arbeider som kan medføre vibrasjoner.

Del 3 – Særlige kontraktsbestemmelser

45 Videreføring av kontraktsbestemmelser

Totalentreprenøren plikter å videreføre byggherrens relevante bestemmelser i sine kontraktsforhold med underentreprenører, minimum samtlige bestemmelser om samfunnsansvar i del 2 og byggherrens rett til å gjennomføre tilsyn og revisjoner.

UTDRAG FRA KAPITTEL C3 OPPDRAGSSPESIFIKKE KONTRAKTSBESTEMMELSER

3.5 Brudd på bestemmelser om samfunnsansvar

Sanksjonene som fremgår av dette punktet er ikke underlagt kontraktens ansvarsbegrensninger i kontrakten. Ileggelse av sanksjoner etter dette punkt fratrukker byggherren retten til å benytte andre misligholdsbeføyelser i kontrakten, herunder retten til å heve kontrakten.

Punkt i C2	Beskrivelse av forholdet	Byggherrens sanksjon
31	Manglende etterlevelse av bestemmelsen om sosialt ansvar	Totalentreprenøren skal betale en dagbot på 1 promille av kontraktssummen, men ikke mindre enn NOK 3 000 per hverdag fra forholdet oppsto til det er rettet.

34	Manglende registrering av de personer som oppholder seg på bygge- eller anleggsplassen	NOK 1 000 per tilfelle
35	Brudd på begrensning i antall ledd underentreprenører	Byggherren har rett til å holde tilbake inntil 10 promille av kontraktssummen til forholdet er rettet.
36	Brudd på lønns- og arbeidsvilkår	Byggherren har rett til å holde tilbake et beløp som tilsvarer 2 ganger totalentreprenørens antatte besparelse, inntil det er dokumentert at forholdet er brakt i orden for hele kontraktperioden. Dersom dokumentasjon ikke framlegges eller forholdet ikke bringes i orden innen overtakelsen, går det tilbakeholdte beløpet til fradrag i sluttoppgjøret.
41	Brudd på bestemmelsen om faglært bemanning	Byggherren har rett til å holde tilbake inntil 10 promille av kontraktssummen til forholdet er rettet.
42	Brudd på bestemmelsen om lærlingordning og bruk av lærlinger	Byggherren har rett til å holde tilbake inntil 5 promille av kontraktssummen til forholdet er rettet. Dersom kravet ikke er oppfylt ved overtakelsen, går inntil 5 promille av kontraktssummen til fradrag i sluttoppgjøret.

17 Anleggsmaskiner og utstyr, samt sikkerhetsopplæring

17.1 Oversikt over anleggsmaskiner og utstyr, vedlikehold og periodisk kontroll

Totalentreprenøren skal ha totaloversikt over ikke-skinnegående maskiner og utstyr som krever godkjenning/sakkyndig periodisk kontroll, herunder utstyrliste med kontrolldato og utløpsdato av utstyr og systematisk kontroll av dette. For leide ikke-skinnegående maskiner og utstyr skal totalentreprenøren ha en mottakskontroll. Oversikten skal kunne fremlegges for byggherren ved forespørsel.

Totalentreprenøren skal sørge for at ikke-skinnegående maskiner og utstyr som brukes på byggherrens bygge- og anleggsplass, kjennemerket med QR-kode og registreres i systemet «SFS-Maskinregisteret» (www.reginn.no). Byggherren skal gis elektronisk innsyn i registeret.

17.2 Dokumentasjon av utstyrsspesifikk og sertifisert sikkerhetsopplæring

Der det er krav til dokumentert utstyrsspesifikk og sertifisert sikkerhetsopplæring skal kravene til opplæring inngå i planer for sikkerhet og kvalitet og bekreftelse på kompetanse kunne fremlegges for byggherren ved forespørsel.

Totalentreprenøren skal sørge for at kompetansebevisene for maskinførere på byggeplassen med utstyrsspesifikk og sertifisert sikkerhetsopplæring for ikke-skinnegående maskiner og utstyr registreres i systemet «SFS-Kompetanseregisteret» (www.reginn.no). Dette gjelder all utstyrsspesifikk og sertifisert sikkerhetsopplæring som det er registreringsmulighet for i kompetansebevisregisteret. Byggherren skal gis elektronisk innsyn i registeret.

REVISJONSOVERSIKT

Rev nr.	Dato	Hovedendring
004	10.11.2020	Tilføydd «elektrofag» til bestemmelse om krav om lærlingordning og bruk av lærlinger